

15. Paulus in Galaten over Verzoening.

Inleiding.

In het voetspoor van Luther denken velen, dat Paulus in Galaten de Reformatorische verzoeningsleer onderwijst. Maar de brief wordt dan anachronistisch gelezen: alsof het Luthers paspoort was in plaats van Paulus' hartenkreet¹. Deze uitleg krijgt de laatste decenia een groeiend aantal Bijbelgetrouwe tegenstanders².

We moeten goed in gedachten houden wat we vonden in het algemene hoofdstuk 12 over Paulus (m.n. 12.2). Delen van deze brief kregen daar ook al aandacht.

15.1. Kernboodschap: Het evangelie is de boodschap van iets nieuws.

Het evangelie van Jezus Christus is een bevrijdende kracht: *'Jezus heeft zichzelf gegeven voor onze zonden, om ons te bevrijden uit deze door het kwaad beheerste wereld'* (1:4). Door Jezus is er een vrijheid mogelijk, die er voor die tijd niet was (2:4; 5:1,13). Door Hem kun je leven als een nieuwe schepping (6:15). Aardse belangen, verlangens en begeerten regeren je leven niet meer. Die heb je met Christus' kracht gekruisigd (5:24; 6:14). De pure hemelse liefde voor God en mensen is in je en beheerst je denken en doen (5:6). *'Ik leef voor God, want Christus leeft in mij'*, roept Paulus (2:19,20).

Dit is het evangelie dat hij verkondigt (1:11). Zijn eigen leven laat die grote verandering zien.

Hoe Paulus was, als Jood met de wet.

Hij was een zeer strikt navolger van de Joodse godsdienst (1:13,14); een hartstochtelijk ijveraar (NV51) voor het leven volgens de Joods-wettische interpretatie van de wet van Mozes. Maar de fanatieke farizeeër Paulus is veranderd in een toegewijd volgeling van Koning Jezus. Hij heeft een totaal ander leven ontdekt en gevonden: niet een leven volgens de gangbare Joodse wetsuitleg, maar volgens de (liefde)wet van Christus (6:2)³. Het leven is nu zoveel mooier, dat hij als vanzelf negatief oordeelt over zijn vroegere leven 'onder of met de (Joodse) wet'. Hij dacht toen dat het God ging om de uiterlijke godsdienstige regels. Die zouden belangrijker zijn dan het geloof (vertrouwen en liefhebben) dat Jezus leerde en had. Vandaar dat Paulus (met anderen) fanatiek en met geweld de christenen vervolgde, zonder gewetensbezwaar – hij dacht God er zelfs een dienst mee te bewijzen. Totdat hij vlakbij Damascus ontdekte, dat God werkelijk Jezus in het gelijk gesteld had door de opstanding en hemelvaart. Toen moest hij erkennen dat hij jarenlang op een verkeerde manier met God en zijn wet bezig was geweest. Dat was schokkend! Hij dacht dat hij *'aan wat er in de wet over gerechtigheid stond, volledig voldeed'* (Filippenzen 3:6). Naar Joods-wettische maatstaven was dat zo, maar dat is niet Gods maatstaf. Wat Jezus verkondigde was anders en veel meer: een hogere gerechtigheid! Paulus begon in te zien dat zijn vroegere 'gerechtigheid' waardeloos was; vergeleken met de gerechtigheid die Jezus verkondigde en voorleefde was zijn Joodse gerechtigheid *verlies en vuilnis* (Filippenzen 3:8). Dankzij Jezus heeft hij nu iets wat veel beter is en wat ver uitgaat boven die Joods-wettische rechtvaardigheid. Dat wettische niveau was menselijk. Daar was Gods hulp niet voor nodig. Paulus noemt het ook

¹ Zo formuleert J. van Bruggen het misverstaan in *Galaten* (CNT; 2004) p. 51. Luthers commentaar op Galaten ervaar ik (TdR) als moeizaam doordat hij de exegese steeds inkleurt met zijn dogmatische vooronderstellingen.

² Op grond van bijbelse argumenten menen zij, dat Luthers uitleg geen recht doet aan Paulus' brieven. Zij bepleiten - ieder op eigen manier – een ander zicht op de brieven van Paulus. Meerderen van hen zijn 'gelabeld' onder de naam 'New Perspective on Paul' (zie internet).

³ Het draait daarbij om dienende liefde, die bij een goede uitleg van de wet van Mozes al wat zichtbaar werd. Zo spreekt Jezus over zijn geboden die oud maar toch nieuw of intenser zijn: Matteüs 5:17-48; 28:20; Johannes 15:10-14; 1 Johannes 2:7,8.

wel een 'eigen gerechtigheid' (Filippenzen 3:9). Nu ontdekte Paulus de hemelse gezindheid en rechtvaardigheid die via innerlijke wedergeboorte door de Geest (van Jezus) in je komt! Via het geloof dat Jezus had en dat God door de opstanding bevestigde als DE WEG.

Hoe Paulus werd, door Jezus.

Paulus leerde Jezus Christus kennen en wil Hem winnen, want via Jezus groeit er een echt nieuw en gaaf leven. Hij wil gelijk worden aan Jezus in zijn lijden en dood (Filippenzen 3:9,10): net zo sterven aan zichzelf en net zo echt voor God leven (Galaten 2:19). Vroeger bleef het bij al zijn inspanning voor de wet feitelijk oppervlakkig en uiterlijk. Bij Jezus kom je op een ander niveau. Je leert vertrouwen op God en zijn hulp (geloven) en dat doortrekt al je denken en handelen. Nu heb je God werkelijk meer lief dan jezelf en meer dan wat ook maar!

De manier waarop Jezus en zijn volgelingen geloofden is echt anders dan de manier waarop Paulus en de Joden over het algemeen 'geloofden'. Welk geloof is nu meer in lijn met de Schriften? Welk geloof brengt nu werkelijk echte hemelse liefde in ons? Welk geloof wil God zien bij mensen? Ineens zag Paulus dat Jezus die hemelse liefde predikte, voorleefde en zelfs volhield op Golgotha⁴. Want Jezus leefde en riep hem bij Damascus! God had dus het geloof van Jezus bevestigd als het ware en daarmee het geloof van Paulus c.s. Veroordeeld, terwijl dat Joodse geloof Jezus gekruisigd had! Toen Paulus dat inzag veranderde hij en kwam tot wedergeboorte. Zijn geloof als Farizeeër legde hij af als een vroom maar menselijk 'geredeneer en gedoe'.

God openbaarde Zijn Zoon in Paulus (1:15,16). Hetzelfde geloof van Jezus en dezelfde liefde kwamen in Paulus (door de Geest). Dat maakt alles anders! Paulus geloofde dat Jezus bij en in hem was en door de kracht van Jezus sloeg hij nu zijn eigen 'ik' aan het kruis (5:24). Zo is zijn 'ik' dood en is hij met Christus gekruisigd. Niet in het jaar 33, toen Jezus stierf, maar toen Jezus hem riep en Paulus Hem in zijn leven toeliet. Toen kon Paulus samen met Jezus zijn eigen kruis op zich nemen en zijn oude ik 'doden' of 'kruisigen' en 'opstaan' in een nieuw leven. Als de kracht en gezindheid van Jezus door de Geest in je beschikbaar worden, kun je dat. Dan kun je anders leven: niet meer voor jezelf of voor een wet of voor een oppervlakkige godsdienst, maar dan gaat het in je denken en doen werkelijk draaien om pure liefde voor God en mensen! Je leeft niet meer onder een/de wet maar onder de genade, beheerst door de liefde.

Nu voelen we de diepgang in de woorden van de Paulus, als hij zegt: *ik leef niet meer voor de wet, maar Christus leeft in mij* (2:19,20). Ik ben *niet meer onderworpen aan de wet* als ik me door de Geest laat leiden (5:18). Elders zegt hij dat we *'niet meer onder de wet zijn, maar zelfs dood voor haar'* (Romeinen 6:4,6).

15.2. Welk gevaar bestrijdt Paulus hier en hoe?

De Galaten geloofden in Jezus Christus en leefden als christenen helemaal voor God. Maar nu zijn er leraars die zeggen, dat ze toch óók de wet (of bepaalde werken van de wet) moeten houden. Paulus voelt aan, dat hiermee feitelijk gezegd wordt, dat het geloof en de liefde die Jezus in ons geeft toch niet genoeg zouden zijn. Worden door Jezus de bedoeling van de besnijdenis (en andere ceremonies) dan toch niet gerealiseerd of vervuld? Het doel van de besnijdenis was toch de besnijdenis van het hart. Welnu, als Jezus dat realiseert in het leven van de gelovigen, dan is de uiterlijke besnijdenis toch niet meer nodig! De hemelse

⁴ Zelfs aan het kruis bad Hij voor zijn vijanden. Het oude gebod 'heb je naaste lief *als jezelf*' wordt bij Jezus intenser: 'heb je naaste lief *zoals ik liefheb*'. Als ook wij – net als Jezus – onszelf willen verloochenen en zo nodig ons leven prijs geven voor God en onze naasten, wordt de liefde van Jezus zichtbaar. Zo krijgt Jezus gestalte in ons (Galaten 4:19).

liefde en toewijding zijn nu immers in ons leven werkelijkheid. Weer gaan besnijden suggereert dat die werkelijkheid van de Geest er nog niet is. Daarom is het weer gaan besnijden en andere wetsgebruiken invoeren dodelijk gif voor het evangelie, want Jezus maakt realiteit wat de wet wil! Terugkeer onder uiterlijke wetsgebruiken (4:9) suggereert, dat de gezindheid van Jezus niet beschikbaar is. Terwijl dat juist het centrale mysterie is: de eenheid met Jezus en zijn hemelse gezindheid in ons.

Dit is gewoon een ander evangelie, roept Paulus. Dit trekt jullie bij Jezus vandaan (5:4). Hij verbaast zich, dat de Galaten hierin mee gaan (1:6v; 5:7). Moeten goede leermiddelen van vroeger – wet, besnijdenis, enz – weer belangrijk worden? Mensen, kijk nou toch eens: we leven in een andere tijd! Dankzij de levende Jezus en door het geloof in Hem werkt de liefde al en zijn we heiligen! (5:6). Ons hart is door de Geest van Jezus besneden – de wet van God is in onze harten geschreven!

Jezus bewerkt de *totale overgave* aan God in alles. Dat is het hart van de Godsdienst. Daar wilden de offers, de wet en de besnijdenis ons naar toe brengen. Nu is dat leven door Jezus realiteit geworden – dat is verkondigd en nu gaan de Galaten weer terug naar vroeger! Maar die fase is voorbij. De wedergeboorte van het Koninkrijk is beschikbaar: de gezindheid van de hemel groeit als vrucht van de Geest van Jezus. Het nieuwe leven dat door wet, offers en besnijdenis afgebeeld en beloofd werd, is nu gerealiseerd, vervuld en overtroffen! (5:14,23). We zijn nu door eenheid met Jezus toch levende offers en innerlijk besneden (3:24-29). Dan sta je niet meer onder de wet (5:18), want je hebt de ware gerechtigheid al in je bloed! Nee, iemand die 'in Christus' is, is niet volmaakt, maar het nieuwe leven is er en groeit! Wedergeboorte maakt je leerbaar en kneedbaar voor Gods Geest als klei, zodat Christus in mensen gestalte krijgt (4:19) en je al meer Gods vorm ontvangt en aanneemt.

15.3. Door de wet en voor de wet gestorven (2:19).

De wet leerde met geboden en liturgische handelingen, dat het God om zuivere toewijding aan Hem en aan medemensen gaat. God wilde voorkomen dat de Joden in egoïsme zouden wegzinken (3:19a). Wat zondig was, werd aangewezen, zodat Gods mensen die zonden zouden herkennen en weerstaan⁵. Zo wilde God vroeger zijn volk al vormen en voorbereiden op de grote toekomst waarin het leven beheerst zou worden door hartelijke toewijding en liefde. Die toekomst was feitelijk al aan Abraham en de andere aartsvaders beloofd; zelfs dat alle volken met hen gezegend zouden worden. Het realiseren van die toekomst werd echter steeds weer gefrustreerd door ontrouw en zonden van de Israëlieten.

Toen zond God tenslotte Jezus; liet in Hem dat geestelijke leven zien en biedt dat nu duidelijk en royaal aan via Jezus (cf. Galaten 3:24; 4:6,7). Het Koninkrijk van God plant zich voort in de volken via de verkondiging en het geloof. *Het hartelijke en hogere niveau van leven (helemaal voor God)* is nu overal werkelijk beschikbaar! Het leven, dat schitterde op Golgotha in Jezus, schittert nu overal waar echte christenen zijn!

De wet (torah) zelf kon dat doel niet bewerken; zij omschreef en onderwees alleen de goede houding die nodig was. God alleen kon en kan dan de wedergeboorte geven. In het OT zochten en ontvingen sommige mensen deze geloofshouding ook al: het begin van het nieuwe leven steeds weer zichtbaar. Maar helaas, de meerderheid van Abrahams nageslacht koos steeds weer voor de zonde en wilde de lessen van de wet niet ter harte nemen. Nu is met Jezus het nieuwe leven zichtbaar beschikbaar, te grijpen; via geloof in Koning Jezus!

⁵ Een rare uitleg van Galaten 3:19 en Romeinen 3:20b zegt, dat de wet er is om ons kennis van onze zonden te geven, opdat wij maar zullen beseffen hoe zondig we zijn. Het doel van de wet zou dan zijn, dat wij ons schuldig gaan voelen en zo naar Christus gedrongen worden voor vergeving. Dat dit het motief zou zijn voor de wetgeving blijkt nergens in het Oude Testament. God wilde – ook in het OT al – met de wet bewerken dat mensen de zonden zouden herkennen én zouden wegdoen door geloof in zijn hulp.

Voor Joden en ook voor heidenen! De wet was pas in de tijd van Mozes gegeven en bedoeld als een tijdelijk hulpmiddel. Als de mensen de wet in hun harten zouden krijgen, zouden ze ook al t.t.v. Het OT niet meer 'onder de wet' staan, maar er in feite 'boven'. Dan ben je zelfs dood voor haar – doordat je van harte voor God leeft en Hij je wijzer, heiliger en liefdevoller maakt dan wetten en regels. Het ware leven is niet te vangen in regels; net als liefde!

Paulus zegt: *door de wet ben ik voor de wet gestorven* (2:19). Door 'Christus in ons' leven we zoals de wet vraagt, ja zelfs op hoger niveau. Wat de wet gebiedt of verbiedt zit in ons vlees en bloed. Daarom zijn we niet meer onder (maar boven) de wet. We zijn dood voor haar omdat wat zij zegt ons eigen is! ⁶

Wat de wet met mensen wilde is in Jezus realiteit geworden en wordt nu dankzij Hem ook in ons werkelijkheid: we leven niet meer voor onszelf *en niet meer voor de wet*, maar voor God! (2:20). De wet wilde ons de hemelse gezindheid leren. Nu door Jezus die gezindheid in ons gekomen is, zijn we om zo te zeggen de wet voorbij. De tijd van de wet is echt voorbij. Laten we nog even naar Christus kijken en dan naar Paulus.

Christus is gestorven (2:21) om *als mens* zichzelf of eigen verlangens (waar God het wilde) te kruisigen en de hemelse gezindheid (liefde) te leren en zich eigen te maken (Hebreeën 5:8).

Via die weg maakte God Hem (als mens) tot 2e Adam en tot onze Koning. Hij ontving alle macht om nu zijn gezindheid in Paulus en alle gelovigen te brengen. Zó werkt de genade van God nu. Dáárvoor is Jezus voor ons gestorven (2:21). Die hemelse gezindheid kon altijd al via God in mensen komen, maar vanaf nu dus via Jezus en zijn Geest. De levensstijl van Jezus wordt zichtbaar in de manier van leven van christenen: in alles leven ze voor God (Johannes 17:21,23). Want Jezus leeft werkelijk in allen die in Hem geloven: zij vertrouwen op Hem en zijn kracht en zo leven ze met, door en als Jezus – beginnend en groeiend.

Zo is Paulus met Jezus door en voor de wet gestorven. Jezus maakte zich eigen wat de wet wilde en zijn trouw en liefde groeide boven de wet uit. Paulus is nu één met deze Jezus.

Jezus is in hem. Daarom leeft ook hij boven de wet uit en is hij door en voor de wet dood (2:19). Het leven met Jezus is meer dan het leven met de wet.

15.4. Door de Geest en door geloof - Galaten 3:1-14.

De hemelse Geest kwam in de Galatiërs – niet via de wet, maar via geloof in Jezus! Net zoals ook Abraham een rechtvaardige voor God was via geloof. Dáárdoor was hij echt toegewijd! Die geloofshouding wordt in de wet concreet beschreven en bedoeld. In alle geboden draait het om vertrouwen in God en zo ook om liefde voor God en je naaste! De Joden vergaten dit vaak. Ze dachten vaak zoals heidenen: dat goden slechts een bepaald gedrag eisten van mensen. De Joden hadden daardoor een verkeerd zicht op God en op de wet. Ze deden wel aan godsdienst maar gingen vaak hun eigen gang en velen gingen liefdeloos met hun naasten om. Paulus weet er alles van. Hij werd zelfs een moordenaar (1:13) hoewel hij met Gods woorden en wetten werkte! Ongelooflijk maar waar.

Je kunt godsdienstig actief en zelfs toegewijd zijn, maar als je niet beseft dat het in Gods wet om geloof en liefde gaat, dan hoor je toch niet bij God en ben je vervloekt. Er staat dan ook: *Vervloekt is eenieder die niet alles doet wat het boek van de wet bepaalt* (3:10). Dat omvat juist het geloven en de liefde. Wie geloof en liefde niet heeft en doet is 'vervloekt'. Dat zegt het citaat in 3:10! Leven in geloof op het niveau van de wet, was de bedoeling. Dat was zeker

⁶ Een vergelijking kan misschien helpen: regels van spelling en grammatica zijn nodig als je een taal moet leren, maar als je de taal vloeiend spreekt en schrijft is het doel van die regels bereikt. De regels zitten in je bloed. Die regels hebben niets meer aan jou – hebben jou niets meer te leren. Je houdt je er 'vanzelf' aan. Je bent niet meer *onder* die regels. Zo ben je als christen, met woorden van Paulus gezegd, 'niet meer onder de wet', 'vrij van de wet' en 'met Christus gestorven en en opgestaan en zo dood voor de wet'.

mogelijk⁷. Dat is de vooronderstelling van heel Deuteronomium 27 waar het citaat uit genomen is. Leven volgens de wet was mogelijk, maar doordat mensen in het OT vaak een verkeerd zicht op de wet hadden en er verkeerd mee omgingen, kon de wet z'n doel niet bereiken. Soms groeiden onder Gods zegen vromen uit boven het niveau van het leven volgens de regels en werd er al iets van het hartelijke leven voor God en zijn Koninkrijk zichtbaar. Maar over het algemeen was het leven in Israël wettisch of halfslachtig. De wet en de profeten lieten al duidelijk weten, dat niemand *door de wet* een rechtvaardige wordt (3:11). Er staat zelfs letterlijk dat *de rechtvaardige door geloof zal leven*. Alleen *gelovige rechtvaardigen* zullen 'het hemelse innerlijk' en dus Gods zegen ontvangen. Als je echter alleen regels 'ziet' en niet Gods hulp, dan kom je nooit verder dan een menselijke, wettische godsdienst – dan ontvang je nooit de gezindheid van het Koninkrijk.

Vloek (3:13).

Dit wettische heeft Paulus ervaren als een vloek.

Hij werkte met de wet, maar had niet het echte leven te pakken. Terwijl de wet er wel over spreekt. Hij was wel uiterlijk besneden, maar merke dat hij innerlijk niet besneden was (niet wedergeboren). Al zijn wettische hoogstandjes bleven beneden het niveau van het echte leven voor God. Dat beschrijft hij heel levendig in Romeinen 7:14-23. Het was leven zonder de Geest en dus zonder de gezindheid van Jezus in je. Hij werkte voor God, maar angst en zorg belemmerden de liefde en hij bleef op te laag niveau. Dat was volgens Paulus een vloek. Jezus heeft hem daarvan bevrijd door hem een *ander niveau van leven* te laten zien en te geven. Een ander leven, hoger dan het niveau van de wet. Jezus leefde anders: werkelijk helemaal voor God en met liefde voor de mensen en zelfs voor zijn vijanden! Hij maakte de hemelse liefde in zijn menselijk vlees en bloed beheersend. Hij disciplineerde en vormde zich volledig naar de wil van God. Hij bleef 100% liefde en op God gericht. Zelfs op Golgota werd dat zichtbaar.

Daarom gaf God Hem daarna alle macht als Koning. Hij lééft. Paulus heeft het ervaren bij Damascus. En toen hij ging geloven kwam Jezus in hem met zijn Geest en de gezindheid, zelfbeheersing en discipline van Jezus kwam in Paulus. De vrucht van de Geest (5:22). Echt leven voor God! En Paulus zag hoe datzelfde steeds weer gebeurde. Mensen veranderden. Ze werden verlost van de vloek van het lagere niveau van leven, dankzij het feit dat Jezus een vervloekte wilde zijn voor ons (3:13). Ja, Hij deed dat om voor ons die gezindheid te leren en te bemachtigen⁸ en daarna die gezindheid in ons te leggen.

Mensen hingen Jezus aan een kruis, want volgens de wet van Mozes is aan een paal hangen een teken van vervloeking⁹. Dáárom wilden ze zijn kruisiging om dat te demonstreren aan het volk. *Zij* vervloekten Hem! Maar Paulus ontdekte: voor God bleef Jezus de rechtvaardige. die trouw was en vol hemelse liefde. Dat demonstreerde God door de opstanding! God gaf mensen de vrijheid Jezus te vervloeken, maar God zelf vervloekte Hem niet¹⁰. Integendeel. Juist ook op Golgotha was Jezus voor God *een aangenaam offer* door zijn

⁷ Helaas wordt er vaak beweerd, dat de gelovigen in het OT zich niet konden houden aan de wet. David Pawson beweert zelfs in *Sleutels tot de Bijbel*, p.1166: 'Wanneer we tegen mensen zeggen, dat ze de Wet van Mozes moeten houden, dan veroordelen we ze in feite tot de hel, want ze kunnen dat nooit volbrengen'. Mijns inziens past deze sleutel niet in de Bijbel! (zie bv Deuteronomium 30:11-20 en de vorige noot).

⁸ Hebreëen 5:7,8

⁹ Deuteronomium 23:21.

¹⁰ In 7.4. en 10.7 en 11.1 geef ik aan waarom de gedachte dat God Jezus vervloekte onjuist is. Dit wordt vaak zonder argumentatie ook bij Galaten 3:13 'ingelesen'. Zie bv J. van Bruggen in *Galaten* (CNT) p. 103 en S. Greijdanus in *Galaten* (KV) p. 91 en in *Galaten* (CNT) p. 216. Het in Galaten 3:13 gegeven citaat uit Leviticus is voor velen zondermeer een bewijs, 'dat Christus getroffen werd door Gods vloek'. Is het dan niet mogelijk, dat onschuldigen onterecht door mensen aan een hout gehangen en tot vervloekten verklaard worden? Waren Petrus, Andreas en andere gekruisigde gelovigen dan ook door God vervloekt? Zo kan Paulus het niet bedoeld hebben.

overgave en toewijding (Efeziërs 5:2). Misschien was Golgotha voor God wel het mooiste moment van de hele wereldgeschiedenis tot nu toe (10.7). Iets dergelijks vertelt Genesis 22. Ook dat wonderlijke offer van Abraham was aangenaam voor God. Golgotha is nog intenser. Via Jezus - via zijn trouw en overwinning op Golgotha – komt sinds Pinksteren de zegen van Abraham (en ook zijn geloof) naar alle volken toe. Allen ontvangen via geloof de Heilige Geest en zo de gezindheid of gerechtigheid van Jezus. De aarde kan vol worden van Gods heerlijkheid.

15.5. Volwassen geworden - Galaten 3:15 tot eind.

God gaf zijn belofte van zegen (nieuwe heerlijkheid) voor alle volken al aan Abraham. De wet is er pas later bijgekomen als iets bijkomstigs en functioneerde slechts als een oppasser of tuchtmeester. De wet wilde het geloof leren. Dat was ook toen al de weg naar Gods zegen en het echte leven. Maar er kwam te weinig van vanwege de hardnekkigheid van het volk in het algemeen. Toen zond God tenslotte zijn Zoon. De wet wilde het volk vormen en opvoeden. Maar tot aan de tijd van Jezus leek het wat hopeloos. Toen gaf God in Jezus de grotere genade. De wet bleek niet krachtig genoeg om hardnekkige mensen naar de erfenis toe te leiden. Daarom kan geegd worden: de wet bracht het Koninkrijk niet (3:21), hoewel de wet daarheen wilde werken. Maar de mensen wilden niet! Het lag niet aan de wet!

De Schrift, het OT, laat zien hoe hopeloos het leven onder de wet steeds weer was door ongelof en onwil van de mensen. De wet werd zovaak terzijde geschoven of genegeerd. Mensen kozen 'en mass' voor de zonde en het leek hopeloos. Tenslotte wil Jezus dan het hogere leven dichterbij brengen en zichbaar maken, waar de wet al naar toe wilde (3:22). De wet wilde functioneren als een opvoedmiddel: een box, kooi of gevangenis (niet negatief bedoeld!; 3:23). Ze wilde leren wat geloven is, zodat Israël de erfenis zou ontvangen (3:24). Maar het mislukte. Maar God is goed!! Hij wil de tijd van de erfenis toch laten aanbreken: de tijd van de volwassenheid! Echt Geestelijk leven voor Joden en heidenen. Het is nu onzinnig, als geestelijk volwassen mensen weer in de box of onder de pedagoog gaan leven¹¹. Die tijd is voorbij. We hoeven niet meer onder toezicht, want we zijn (volwassen) kinderen van God (3:25v). We zijn één geworden met Christus; bekleed met Hem; en samen met heidenen één in Christus (3:27-29).

Jezus heeft ons vrijgekocht van de wet (3:13; 4:5). Dankzij zijn grote inzet is in Hem de hemelse mentaliteit gegroeid en sterk geworden. Nu brengt Hij die mentaliteit ook in ons, waardoor wij net als Hij 'Abba' zeggen. We houden van God en leven echt voor Hem. De gezindheid en kracht van geestelijke volwassenenheid (omschreven in 5:22) ontvangen we. Verbazingwekkend is het, dat de Galaten willen terugkeren naar het niveau van onvolwassenen of van slaven (4:9; cf 3:3 en 5:7). Paulus heeft zorgen; hij wil zo graag dat Christus in hen gestalte krijgt – oftewel: dat ze op Jezus gaan lijken in hun manier van geloven, liefhebben, denken, handelen (5:19). Een volwassen kind is vrij – een kind onder een tuchtmeester niet.

Paulus illustreert dan het punt 'vrijheid' verder (4:21v) met twee manieren van leven in Abrahams gezin. Enerzijds mensen, bij wie het leven beheerst is door de eigen belangen en krachten (slaven van het vlees). Anderzijds mensen, die leven voor God en zich laten leiden door zijn gaven en krachten.

¹¹ Denk weer even aan de vergelijking met de regels voor spelling en grammatica. Als de Galaten, nadat ze tot geloof in Jezus kwamen, met de wet gaan leven, dan is dat even dwaas als wanneer ik bij m'n schrijven en lezen zoveel aandacht geef aan alle regels voor spelling en grammatica, dat het lijkt of het daar om gaat. Dan zijn de regels niet meer dienstbaar aan een doel maar worden ze zomaar het doel van het lezen en schrijven. Dat zou zonde zijn ;-).

Wie zich weer onder de wet gaat stellen laat Jezus los en raakt Hem kwijt – en daarmee het hoge niveau van leven met God en in vrijheid (5:1-4).

In het vervolg vertelt Paulus wat leven door de Geest is. Dan groeit de vrucht van de Geest, waar geen enkele wet iets tegen heeft (5:22,23). En zoals we dood zijn voor de wet (die heeft ons niets meer te zeggen), zo zijn we ook dood voor onze hartstochten en begeerten (5:24). Ook dood (gekruisigd) voor de wereld en de wereld voor ons (6:14). Daaraan zie je of je een nieuwe schepping bent (wedergeboren). Daarbij vergeleken is de besnijdenis toch onbelangrijk (6:15). We leven immers al als geestelijk, innerlijk besnedenen voor God. Dankzij Jezus is eenheid (verzoening) met God en met elkaar, werkelijk mogelijk.

15.6. Conclusie.

Bovenstaande is een poging om de brief aan de Galaten uit te leggen. Het gevoel blijft, dat het moeilijk blijft Galaten helemaal in de vingers te krijgen. Mijns inziens is de hier geboden uitleg verantwoord en doet het meer recht aan deze brief dan de Reformatorische uitleg.

Meer studie zal wel nodig blijven, maar de volgende conclusies lijken gerechtvaardigd:

A. De kern van het evangelie is (ook) in de brief aan de Galaten: de eenheid van Jezus met de gelovigen maakt ons één met God (verzoend leven). Door wedergeboorte komt de hemelse liefde van het Koninkrijk van God in de gelovigen. Ook al gebruikt Paulus de woorden wedergeboorte en Koninkrijk niet - deze brief is er vol van (Galaten 2:19,20; 3:14).

B. Nergens dwingt de brief aan de Galaten ons te denken, dat Paulus de leer van verzoening door voldoening ziet als het evangelie of als onderdeel daarvan.